

**Вчення про пуджу Зеленої Тари
Дзонгсар Джам'янґ Кх'єнце Рінпоче**

Тайпей, Тайвань, 20 жовтня 2020 року

**Zabtik Drolma Puja Teaching
Dzongsar Jamyang Khyentse Rinpoche**

Taipei, Taiwan 20 October, 2020

Ми з вами намагаємося досягти двох цілей, двох благ. Звичайно ж найважливіше виконувати цю пуджу так, щоб отримати благословення Ар'я Тари. Також, на мою думку, окремі люди й так само групи практиків, можуть виконувати цю пуджу самі, не покладаючись на провід монахів і лам. У ваджраяні багато, дуже багато різних методів. Тут ідеться про метод виконання певних ритуалів задля певної мети. Звичайно, немає потреби повторювати, що все, що є частиною шляху ваджраяни, і кінець кінцем має на меті досягнення просвітлення. Це основний принцип, зайве повторювати це знову. А втім ми, практики, в той самий час прагнемо усунути перешкоди, які зустрічаємо на шляху, всі види перешкод – такі як хвороби, війни, голод, судова тяганина. І хочемо зміцнити сприятливі обставини, подовжити тривалість життя, а може - збільшити наші статки.

Ось тому, в традиції ваджраяни кількість ритуалів просто незліченна. Чомусь, у Тибеті та в гімалайському регіоні загалом склалася традиція чи то звичай, що такі ритуали мусять вчиняти монахи. Із часом, думаю, це почали приймати як належне. Воно перетворилося на певну традицію. Але насправді, немає переконливої причини, з якої ці ритуали можуть вести самі лише монахи. Є лише кілька таких ритуалів, що їх можуть вчиняти винятково монахи чи монахині, та їх дуже мало. До прикладу, це пуджі покаяння, що проводяться що четвертої або що другої фази місяця — це справді щось таке, що тільки для монахів і монахинь.

На мою думку, ми досягли певного успіху в ознайомленні мирян із пуджею Ушнішавіджаї, тож зараз люди на Тайвані, в Китаї та в інших частинах світу виконують її самі. Я сподіваюся, що те саме буде і з пуджею Тари. Адже це – дійсно хороший ритуал. Виконувати його дуже легко. Незважаючи на те, що сьогодні ми зробили торма, яке зараз ось тут перед нами, воно вам не потрібне. Воно вам не потрібне. Воно вам не потрібне. Воно вам не потрібне. Воно вам не потрібне. Я повторюю це п'ять разів, бо про це питають повсякчас.

Те що вам потрібне, це вегетаріанська їжа. Із якихось дивних міркувань люди схильні офірувати молоко, але чому саме - мені невідомо. Хтось колись так робив і так воно повелося. Будь ласка не ухиляйтеся від виконання пуджі, виправдовуючись тим, що не маєте торма. Ви можете робити її без торма. Ви можете робити її без торма. Однак, необхідно вживати вегетаріанську їжу. Навіть якщо практик не є вегетаріанцем, задля цієї події добре би побути вегетаріанцем.

Піднесіть звичайні офіри — квіти чи пахощі. Насправді, що у вас є, те й можете використовувати. Жодних обмежень щодо того, що можна офірувати. Ними може бути хоч що - від одної-єдиної квітки до дуже вишуканих офір.

Також, не має значення, коли саме ви робите пуджу. Люди прагнуть робити її в певні особливі дні, на повню, або у місячну чверть. Але це не обов'язково. Хай там як, але це справді, насправді моя улюблена пуджа. Гадаю, цьому є кілька причин. Тара –образ, подібний до матері, і вона znana через те, що як жінка, швидка на відповідь.

Звичайно, всі ці розмисли двоїсті. Але оскільки вам відомо, що ми двоїсті, то чи маємо інший вибір? Крім того, Тара - одна з чотирьох головних божеств, яких практикували в університеті Наланди такі великі люди, як Нагарджуна — навіть великий, найбільший, величний Нагарджуна. Щодо себе особисто скажу, що пуджа Тари багато в чому допомогла мені.

Отож сьогодні й зараз, я просто покажу вам, як її робити заради досягнення другої мети. Тут нема про що багато говорити, тож це не триватиме довго.

Китайський переклад тексту в різних центрах практики може бути різним. Здається таке буває в Тайвані. Я звернув на це увагу. Це Забтік Дролчок (яка також має назву Забтік Дролма)— Глибока Сутність Тари, терма ума Зеленої Тари, яке віднайшов Чокі'юр Лінгпа та яке практикують у традиціях Каг'ю та Ньїнгма. *)

Тепер я прочитаю молитви до вчителів традиції передання (вони додаються за бажанням).

Гаразд, тож уявляючи що Тара миттю постає перед вами з усім своїм почтом, промовляйте:

**дюнґ'ї намкхар джецюнма нг'юнсум ду шукпар (г'юр)
Володарка ясно постає переді мною **)**

Ми беремо Прихисток в Тарі, а також ми зароджуємо бодгічтту. Для цього ми не маємо певної мелодії або чогось подібного: ми просто читаємо це уголос. Може прочитаємо разом? Тричі.

**намо кьончок кюн нг'ю джецюн мар
НАМО! Я та всі істоти знаходимо прихисток в тобі, Володарко...**

По тому, у її присутності, ми накопичуємо заслугу, промовляючи Семигілкову молитву:

**джецюн пхакма дролма данг ...
З щирою вірою вклоняюся**

Знаєте, ви можете робити це індивідуально, як вашу щоденну садгану. Так само можна робити групову практику. А щоб піднести офіру, можете покропити трохи свіжою водою. Вам не потрібна така особлива посудина - бумпа (ритуальна ваза). Вам не потрібна така бумпа.

Все, що вам потрібно - це просто свіжа вода. Потім, коли начитуєте мантру, думайте про те, що все перетворюється на субстанції офір. Не лише ті субстанції офіри, які ви бачите на вітарі, але місце, в якому перебуваєте, звуки, запахи — все перетворюється на субстанції офіри. Якщо маєте музичний інструмент, можете скористатися ним. Цим музичним інструментом не мусить бути власне дзвоник. Це не обов'язково має бути щось традиційне, як ваджра та дзвоник.

Потім Рінпоче веде учнів промовлянням ритуалу офірування

ом бендза амріта кундалі хана хана хунг пхет...

Тоді уявіть, що всі вчителі й бодгісаттви миттю з'являються перед вами. А потім промовте такі рядки:

**чокчу дюші лама г'ялва се данг чепа тхамче дюн г'ї намкхар бендза самадза
Всі гуру, переможці та їхні сини десяти сторін чотирьох часів постають у небі переді мною.
ВАДЖРА САМАДЖА!**

Тепер ви звертаєтеся з молитвою до цих гуру й бодгісаттв. Якщо ви робите велику пуджу, ви можете стати навколішки, тримаючи пахощі — якщо ви хочете їх вшанувати. А сьогодні ми просто прочитаємо текст.

**малю семчен кюн г'ї гон г'юр чінг
дюде пунгче мізе джомдзе лха
нгьонам малю джішін кх'єн г'юрпей
чомден кхорче не дїр шек су сол
пема камалає сатам**

**Захисники всіх без винятку істот,
Божества, що перемагають сонми Мари
І відають всі речі так, як є,
Благословенні, разом із почтом, завітайте сюди!
пема камалає сатам**

Всі будди і бодгісаттви знаходяться перед вами. Тепер знов офіруйте Семигілкову молитву. Це робиться з поклонами, каяттям й таким іншим. Тож прокауйте її, будь ласка:

**джіньє судак чокчуй джіктен на...
Левам серед людей, всім до єдиного,...**

Далі йде офірування мандали. Офірування мандали роблять тут тому, що це найбільш стислий і найлегший спосіб накопичення заслуги. Якщо випадково матимете перед собою щось на кшталт рису і квітів, ви можете розсівати або розкидувати їх. Але як того не матимете, воно вам не потрібне. Якщо цього не буде, воно вам не потрібне. Я повторюю це тому, що воно дуже важливе. Адже багато хто не робить пуджі, кажучи "Ой, так в мене ж немає рису!"

Отож, давайте зараз офіруємо мандалу.

**ом а хунг дакданг тхає семчен г'ї
люданг лонгчо гецок кюн
ОМ А ХУНГ! Тїла, надбання і всю добродїєність -
Свою і всіх істот, ..**

Тепер, після того як офірували мандалу, ми вславляємо будд і бодгісаттв, гуру, богів і дакінь, і так само - захисників дгарми. Кажемо їм: "Всі ви однакові у своїй сутї. А втім, щоб дарувати благо різним істотам, ви проявляєте у різний спосіб. Я офірую вам усе, що маю. Благословіть мене та всіх істот. Захистїть нас. Звільніть нас від хвороб та всяких лих. Посильте життєву силу та удачу. Нехай здійсняться все, чого я прагну, - але здійсняться у відповідності до Дгарми".

Тож зробїмо це:

**намо санг'є чо данг гєндюн данг ...
НАМО! Буддо, Дгармо і Сангго, ...**

Тепер відчуйте, що ви миттєво перетворюєтесь на Ар'я Тару. Коли це робите, не має потреби навіть довершувати всі деталї візуалїзації. Просто кілька моментів думайте, що ви постали Ар'я Тарою. У вашому серці на лотосї та місячному диску - склад ТАМ. Із цього складу ТАМ сяють незліченні променї світла. Вони запрошують усіх будд і бодгісаттв — особливо Ар'я Тару, та всі її двадцять один прояви. Вони усі приходять та відповідно, являють себе вам.

Отож, прочитаємо першу частину цього вірша, до складу ТАМ.

**рангнї кечїк дрендзок
су джецюн пхакмей курсал вей
Миттєво, силою досконалого пам'ятування,
Ясно постаю у формї Володарки Ар'я Тари...**

Тепер, будь ласка, думайте про кожен із двадцяти одного проявів Тари. Вони перед вами. А тоді знову запрошуйте їх, промовляючи:

"Із порожнечї - простору необмежених проявів - Ар'я Таро, що являєш себе у різних формах, приїди сюди. Будь зі мною в той час, коли підношу тобі офіри."

Будь ласка, промовте таке:

**там к'єме осел чокуй їнг
ТАМ! Простїр несотворенної осаянності дгармакаї ...**

Зараз піднесемо офіри ще один раз. Насправді, “пуджа” означає “офірування”. А в офірування входить також і славлення. Це буде відбуватися знову й знову. Давайте піднесемо офіри. Спочатку - звичне офірування води, квітів, питної води, усього цього.

**ом нгьоджор їле джунг ва і
кюнту зангпьюй чотрін г'ї
ОМ! Матеріальні та уявні офіри,
Подібні хмарам офір Самантабгадри, ...**

Тепер знов офіруємо мандалу.

**ом а хунг кхамсум ночью палджор данг
даклю лонгчо гецоц кюн ...
ОМ А ХУНГ! Славу і надбання трьох сфер – світів та істот –
Своє тіло, майно і всю добродієність ...**

А тоді, коли Ар'я Тара вже перед нами, ми офіруємо їй славлення. Офірувати славлення — це, по суті, говорити комусь, яким пречудовим він або вона є. Коли ви славите когось, ви кажете: “Які прекрасні твої очі, як молодод ти виглядаєш або (можливо) якою старою ти виглядаєш...” аби що таке. Тобто, кожне речення, кожен рядок — це про неймовірні якості Тари.

Ось вам задля прикладу — у віршах говориться так: “Я вклоняюся Тарі швидко і відважно... Я вклоняюся тобі, яка розвіє мої страхи. Я вклоняюся тобі, яка дасть мені все, чого забажаю. Я вклоняюся тобі, яка звільнить мене швидко і відважно. Я вклоняюся тобі, чий очі сяють, наче блискавки” - ви знаєте, її очі ось такі (Рінпоче показує жестом) і дуже, дуже жваві й яскраві. - “Я вклоняюся тобі, яка вийшла з рота захисника трьох лок (трьох світів)”, тобто Авалокітешвари. “Я вклоняюся тобі, чие лице подібне до сотні осінніх місяців у повні”.

Там є двадцять одна Тара. Деякі – неймовірно прекрасні. Деякі – неймовірно потворні. Деякі – наче матері. Деякі – звабливі. Це свідчить про те, що існує дуже багато проявів. Є також певна традиція співати ці славлення двічі — не один раз, а двічі. А тоді знову - тричі. А потім - ще сім разів!

Отож, на цьому пуджу Тари закінчено. Це справді такий чудовий ритуал. Власне, думайте про всіх двадцять одну Тару, оберіть одну, котра вам до вподоби, або всіх двадцять одну.

Я тут тому, що мене просили провести пуджу Тари і, як вам відомо, я не привіз з собою монахів. Тож цього разу я залучатиму вас, люди.

Рінпоче начитує Двадцять одне славлення Тари:

**ом джецюнма пхакма дролма ла чакцал ло
ОМ! Вклоняюся Володарці Ар'я Тарі! ...**

Оскільки славлення закінчено, зробимо офірування ще раз.

**ом нгьоджор їле джунг ва і
кюнту зангпьюй чотрін г'ї
ОМ! Матеріальні та уявні офіри,
Подібні хмарам офір Самантабгадри, ...**

Тепер офіруємо мандалу знову.

**ом а хунг кхамсум ночью палджор данг
даклю лонгчо гецоц кюн ...
ОМ А ХУНГ! Славу і надбання трьох сфер – світів та істот –
Своє тіло, майно і всю добродієність ...**

Зараз, пім час наступного начитування, нам потрібно буде візуалізувати праву руку Ар'ї Тари. Зазвичай вона складена у мудрі найвищих сиддгів — а тут раптом вона робить отак (Рінпоче демонструє мудру найвищого захисту). А тоді ви, усі кого ви прагнете захистити, такі як ваші діти, увесь Тайвань, весь світ, усі кого ви хотіли б захистити, отримують її захист.

В цей момент я маю два прохання (до Тари). Є хлопчик в Америці на ім'я Кен, у якого певні проблеми зі здоров'ям. А ще - людина в Бутані, чий ум не дуже стабільний. Тож буде добре, якщо ви зможете подумати про них. Я даю вам певне уявлення про те, як вони зазвичай роблять таке в монастирі.

Перекладач: Рінпоче, так нам слід візуалізувати себе під долонею Ар'ї Тари?
Рінпоче: Атож, так. І це прекрасно в Ваджраяні. Ти - Тара, але одночасно, тепер ти й під її захистом. Добре, зробімо Двадцять Одне Славлення тричі.

**ом джецюнма пхакма дролма ла чакцал ло
ОМ! Вклоняюся Володарці Ар'я Тарі! ...**

Зараз ми знову піднесемо офіру:

**ом нгьоджор їле джунг ва ї
кюнту зангпхой чотрін г'ї
ОМ! Матеріальні та уявні офіри,
Подібні хмарам офір Самантабгадри, ...**

Тепер буде офірування мандали.

**ом а хунг кхамсум ночью палджор данг
даклю лонг'чо гецоц кюн ...
ОМ А ХУНГ! Славу і надбання трьох сфер – світів та істот –
Своє тіло, майно і всю добродійність ...**

Зараз із тіла Тари струменить потік нектару, подібний до зливи під час сезону дощів, він розчиняється в вас і у всіх тих, кого прагнемо захистити. Добре, заспіваймо це. Зробімо це сім разів усім гуртом.

**ом джецюнма пхакма дролма ла чакцал ло
ОМ! Вклоняюся Володарці Ар'я Тарі! ...**

Коли ви закінчили сім повторювань, тоді йде додаткова рецитація, яка називається Блага двадцяти одного славлення:

**лхамо лагю янг'дак денпей
лоден гангі рапданг джде
Якщо до богині, наділеної досконалостями,
Будь-хто мудрий настійливо звертатиметься ...**

За нею йде офірування торма. Зазвичай під "торма" мають на увазі щось істивне. Але торма означає набагато більше аніж це. Фактично це дарунок - офіра. Під час виконання пуджі, коли ми це робимо, хтось має окропити водою всі офіровані торма.

ом бендза амріта кундалі хана хана хунг пхет

Тепер ми проголосимо освячення торма:

**тонгпей нангле ом їк ле
рінчен ночок янгпей нанг
З порожнечі виникає склад ОМ
Та перетворюється на велике, вишукане, дорогоцінне вмістище...**

Спочатку тричі піднесемо офіри Ар'я Тарі та її почту,

ом ар'я таре сапарівара ідам балінг'та кха кха кхахї кхахї

Друга офіра присвячена всім гостям, в основному — дгармапалам, захисникам, навіть місцевим божествам. Зараз ми офіруємо їм.

ом акаро мукхам сарва дгарма нам ад'янут пенна тотта ом а хунг пхет соха

Зараз - власне офірування:

**ом чоджін торма дамба ді еше ченпью джегонг ла
ОМ! Цю офіру – досконалу торму –
Прийміть в силу великої одвічної мудрості!**

Ще один раз зробіть коротке офірування і славлення

ом ар'я таре сапарівара ...

До речі, багатьом з вас добре відомі Амитабга й Авалокітешвара. Ви могли помітити, що у славленні Ар'я Тара – не що інше, як Амитабга у жіночій подобі.

Тепер ідуть молитви. І тут слід особливо замислитися над тим, а про що, власне, ви молитесь. На ділі, ви можете молитися про що завгодно, та зазвичай ми не знаємо, як молитися. Ми не знаємо, що повинно бути в нашому “молитовному списку”. Чок'юр Лінгпа і Джамгон Конгтрул та усі решта досить добре перелічили тут все те, про що варто молитися.

**мікме тхукдже цергонг ла джецюн пхакма кор данг че
Благородна Володарко разом з почтом,
Погляньте на мене з любов'ю і недвоїстим співчуттям,...**

Зараз Ар'я Тара, яка перед вами, розчиняється у вас. Насправді, ви завжди були Ар'я Тарою, але візуалізація певним чином стабілізує, зміцнює, закріплює й стверджує це. Крім того, хоча тут і є видимість Ар'я Тари, а втім вона позбавлена жодних ознак матеріальності, вона - неначе веселка.

А тоді начитуйте мантру Ар'я Тари

ом таре тутгаре туре соха

Покаємося у вчинених помилках, промовляючи мантру Ваджрасаттви

ом бендза сато самая/ ману палаая/

Тепер уявімо, що оце все ви робите у потязі. Звичайно, там у вас не буде вівтаря. Тож наприкінці можете попросити Ар'я Тару відбути, аж поки не покличете її наступного разу. Проте тут у нас є вівтар і статуї Тари. Ось ця статуя Тари на вівтарі довгий час належала Кхандро Церінг Чодрон, духовній дружині К'енце Чок'ї Лодро. Я розмістив її в тайпейському центрі, як об'єкт прихистку — цю статую, й так само ступу Ушнішавіджаї.

А ще там є статуя Гуру Рінпоче. Її, як мені сказали, у Непалі ледь не продали одному американському туристу, який би, може прикрасив нею свою ванну кімнату. Тож я зателефонував Джен Сянг і сказав: їй треба придбати цю статую й подарувати її тайваньському центру. А ось ця тханка подарована жінкою-контрабандисткою з Китаю. Саме зараз вона у тюрмі років отак на двадцять.

Отже, будемо молитися і тепер присвяtimo заслугу. Замість того аби просити Тару відбути, ми проситимемо Тару залишатися тут. Рінпоче читає текст, прохаючи Тару залишитися.

Наприкінці думайте, що Тара це ви, ви - це Тара. Ви, ваш ум є Тарою. Залишайтеся у цьому стані невідомо — стільки, скільки зможете. Але перед цим, прочитайте ці два рядки:

**лхаданг рангсем ерме па чоїнг ньюкмей нгангду шак
Мій ум – ніщо інше, як божество.
Перебуваю в природному стані дгармати.**

Присвячуємо заслугу

**гева дії ньюрдудак пхакма ддролма ддубг'юр не...
Хай завдяки цій заслугі швидко осягну Ар'я Тару...**

Промовимо слова побажань блага, щоб Тара зробила наше життя сприятливим

**їшін норданг бумпа зангпо тар
сампей донкюн тхокме цолдзе па
Наче коштовність і досконала ваза, що виконують бажання,
Ви миттєво вдовольняєте всіх істот! ...**

Молимося до Тари знову. Рінпоче читає текст разом з учнями.

Отож нам знадобилося на це близько півтори години. Це тривало так довго лише тому, що я говорив. В іншому випадку, гадаю це могло би тривати близько години. Сьогодні ми робили садгану лише один раз. Часом буває, лами зроблять ворожіння “мо”, а тоді кажуть “О, та тобі треба зробити сотню пудж Тари”. Тож відтепер у разі чого вам слід телефонувати один одному, питаючи: “Чи ти дуже зайнятий? Маєш трохи вільного часу?» Якщо знайдеться п'ятеро людей, то скільки пудж кожному з них треба зробити? Я маю на увазі те, що не дружу з математикою.

Учень: По двадцять пудж – кожному.

Рінпоче: Отже, кожен робитиме по двадцять пудж. Думаю, все це можна зробити за один день. Вам доведеться рано встати, але якщо вас десятеро, то кожному потрібно зробити менше. Чи ви зрозуміли? Цього разу я просто даю вам настанови. Будь ласка, навчіться цього. Певно, що потрібний буде один стандартний переклад, і на мою думку, можна час від часу проводити цю пуджу Тари тут, у цьому приміщенні. Отже, якщо буде кілька людей, які знають цю практику, можна будь-коли прийти сюди та її зробити. Наприклад, зараз тут нас близько сотні людей. Отже, якщо одного вечора всі ми прийдемо сюди і зробимо її разом, це буде сотня пудж Тари. Тож будь ласка, поміркуйте над цим.

На сьогодні це все. Двоє людей, які просили зробити цю пуджу, дарували певну пожертву. Оскільки зараз тут немає монахів, ці підношення отримаєте ви - Стефанія поділить їх між вами. Якщо вважатимете, що вам того замало, звертайтеся до неї. ***)

Відеозапис (**Siddhartha's Intent**, англійською): част. 1 <https://www.youtube.com/watch?v=NrxZyWo4TPE>
част. 2 <https://www.youtube.com/watch?v=pyqF6qW18Zg>

Текст вчення, англійською - **Khyentse Foundation**: <https://khyentsefoundation.org/resources/tara/teachings/>

*) Український переклад з тибетської корінного тексту садгани, виконаний Марією Васильєвою міститься у збірці «Суть двох надбань», за посиланням: <https://dharmaebooks.org/green-tara-ukrainian/>

**) тут і далі в цьому текст садгани «Суть двох надбань», виділений у тексті жирним шрифтом, цитується з українського перекладу М.Васильєвої, <https://dharmaebooks.org/green-tara-ukrainian/>

***) слова настанов Дзонгсара Джам'янга Кх'єнце Рінпоче з англійської переклала на українську мову І.Галамба